

Ese de trei ori in septemana: Mercuri-a, Vineri-a si Domine'a, candu o cola intriga, candu numai diumetate, adeca dupa momentulu imprigiariloru.

Pretulu de prenumeratiune:

pentru Austria:
pe anu intregu 8 fl. v. a.
" diumetatu de anu 4 " " "
" patrariu 2 " " "
pentru Romania si strainetate:
pe anu intregu 16 fl. v. a.
" diumetate de anu 8 " " "
" patrariu 4 " " "

ALBINA

Prenumeratiunile se facu la toti dd. corespundinti a-i nostri, si d'adrepulu la Redactiune **Josefstadt, Langegasse Nr. 43**, unde suntu a se adresá si corespondintiele, ce pri-vescu Redactiunea, administratiunea sau speditur'a; cate vorfi ncfra cate, nu se vor primi, era cele anonime nu se vor publica.

Pentru *anuncie* si alte comunicatiuni de interesu privatu — se respunde cate 7 cr. de linie repetirile se facu cu pretu scadiutu. Pretulu timbrului cate 30 cr. pent. una data, se antecipa.

Viena 16/28 noem. 1868.

In loculu dlui Beust, br. Orczy a respunsu la interpelatiunea lui Zsedényi in delegatiunea ungrésca. Regimulu dice intre altele:

„Ce se atinge de pusetiunea ce a luat'o ministeriulu de esterne fatia cu principatele dunarene, va fi de ajunsu a provoca la aceea, cumca ministeriulu si in asta cauza casí in altele a tinentu cu constancia la principiulu seu de a pastrá o relatiune buna catra vecini. Ministeriulu are convingerea deplina ca a doveditu pururea impartialitatea cea mai mare corespundetiua intereselor monarchiei si respicateloru principie de neutralitate; ma chiar a fostu invinuitu ca spriginesce inarmarea principateloru dunarene de órace a permisu se tréca arme pe teritoriulu monarchiei. Sub neci unu pretestu nu se póte din acestea a se deduce afirmatiunea cumca monarchi'a austro-ungurésca ar avé intentiunea d'a posiede ori d'a anessá principatele Dunarei. Trebuie se dechiaru catu mai respicatu in numele ministeriulu ca neci o ideia nu i-a fostu mai straina de catu aceea a cuceririi principateloru dunarene. Guvernulu austro-ungurescu cere de la aceste tieri numai ca ele se stimeze acele tratate cari fórma bas'a existintiei loru de statu.

„Ce se atinge de inarmare si de urmarile ei, nu se póte negá cumca au causat'o o stare ce periclita pacea si liniscea Europei, asidere nu se póte negá cumca portarea locuitoriloru din aceste tieri nu corespunde conditiuniloru sub cari pacea s'ar poté sustiené nevatemata. Imputarea pentru acésta inarmare atinge mai vertosu pre acele tieri, a caror'a prosperitate se ruina sub sarcin'a acestei inarmari. Mai departe, nu lipsesce ingrigirea ca inarmarea ar poté essercia o influintia daunatoriua pentru relatiunile ce tratatele le-au stabilitu intre principate si Turci'a.

„Din aste cause, ministeriulu comunu alu monarchiei nóstre casí guvernene altoru state, petrece cu atentiune miscamintele din numitele tieri. Era ce se atinge de periculu care din asta inarmare s'ar poté nasce pentru monarchia si pentru interesele ei, guvernulu a crediutu ca nu e de lipsa se faca despusetiuni straordinarie, de órace suntemu in stare a intimpiná in liniscire veri-ce eventualitate.“

Asiè vorbi d. Beust prin gur'a lui Orczy, era diurnalele dualistice de astadi publica unu telegramu privatu din Pest'a, unde se afirma ca a sositu scirea de la Bucuresei cumca d. Brateanu si-a datu demissiunea, era Mai. Sa Domnulu a primit'o si a insarcinatu pre Cogalnicianu cu formarea unui nou ministeriu.

Dualisticele canta osana acestui evinémentu, si-lu caracteriséza apriatu de unu triumfu alu diplomatiei austriace. Va se dica, Austri'a s'a amestecat, — dar cum incupe amesteculu cu dechiaratiunile despre impartialitate si neutralitate respicate de d. Beust?

Stimamu multu relatiunile bune ale Austriei cu Romania, le dorimu catu mai amicabile. Dar asemene amestecu daca ar esiste, nu ni póte procurá amicitia. Si daca amesteculu ar merge pana a restorná unu ministeriu, romanii de acolo ar considerá resturnarea de impusa de straini, va se dica: de o umilire nationala, si apoi — unde vorbesce istori'a ca ti-ai poté face amicu pre cel'a ce-lu umilesce?

Noi cunoscemu ómenii de la guver-

nulu Romaniei din faptele si cuventarile loru. Totu asiè cunoscemu pre d. Cogalnicianu din faptele si cuventarile lui. Daca cumva se póte se fie între acestia o mica diferentia de pareri, nesmintitu ca in causele mari convinu intru tóte, asiè vor convení pururea in cestiunea onorii natiunali. Si precum unu Brateanu n'ar fi capace a cede cutarei influentie straine pentru a-si dá demissiunea prin care ar umilí natiunea sa, totu asiè unu Cogalnicianu n'ar fi capace se primésca formarea unui ministeriu ce s'ar nasce din asemene umilire nationala. — Complimintele ce dualistele facu lui Cogalnicianu, i potu inspirá desplaceru, dar de magulitu — fie secure ca — nu-lu vor magulí.

Éca de ce am dorí ca dualistele se nu vorbésca despre amestecu, ci se spuna guvernului cu sinceritate ca in Romania'a cu amesteculu nu se mai facu treburi, — si ca despre ministeriu judeca numai Domnulu si camer'a, amenduoi factori natiunali. —

Ar trebui se completámu revist'a nóstra prin unu articlu din diurnalulu francesu „Le Siècle“, care combate cu argumente agere acusatiumile contra Romaniei, — si cu altu articlu din diurnalulu italianu „L'Unità Cristiana“ care se ocupa de caus'a multu cercetatei Transilvanii; dar amenámu publicarea acestoru articlu cáci pentru acum spatíulu totu ni-lu pretindu interesantele desbateri de la diet'a din Pesta in caus'a de nationalitate.

De la diet'a Ungariei.

Siedinti'a casei reprezentantiloru din 26 noemv.

Dupa autanticarea protocolului se ie in desbateru bugetulu ministrului pe finantie, si apoi se trece la ordinea dilei: continuarea desbaterii generale in caus'a de nationalitate.

P. Hunfalvy partinesce proieptulu majoritatei. (Vine notariulu casei de sus a insciintiá ca magnatii au primitu tarif'a vamala dalmata, proieptulu pentru contributiunile personale, vinu, canre, si modificatiunile prodeurei civile. Se trece érasí la caus'a de nationalitate.)

J. Hodosiu partinesce proieptulu minoritatei. Proieptulu comisiunei centrale va causá nemultiamire intre natiunali, cáci cuprinde in sine germinele nemoralitatei. (Presiedintele lu chiama la ordine. Sgomote. Vom publicá cuventariulu deputatiloru natiunali intregu.)

V. Dapsy partinesce comisiunea centrala.

L. Kvassay cu cunoscutele insulte afirma ca proieptulu comisiunei va multiamí pe natiuni, numai pro deputatii natiunali nu.

A. Vladu partinesce proieptulu minoritatei. Comisiunea centrala a datu in deretru, cáci proieptulu din 1861 era mai liberalu.

Stefanides e cu majoritatea.

Desbateréa se va continuá mane.

Pesta 27 noem. 1868.

(u) *In siedinti'a de astadi a casei reprezentantiloru*, desbateru o incepú acum Petru Mihályi (romanu marmatianu) carele desfasiurá intr'o vorbe lunga parerile sale fatia cu cestiunea nationalitatiloru. Amintesce, ca diet'a inca in 1861 sa espresu, ca doresce deslegarea cestiunei de nationalitate pe bas'a egalei indreptatiri, precum o vede in votulu separatu a dlui Ales. Mocioni. Principiele respicate in 48 despre egal'a indreptatire s'ar realisá prin acceptarea votului separatu; dreptaceea elu votéza contra proieptului comis. centrali,

Rannicher (sasu) acentuá egal'a indreptatire aloru 3 limbe din Transilvania si doresce, ca proieptulu de sub cestiune se nu se estinda si supra Transilvaniei.

Ales. Romanu incerca in vorbirea sa a reflectá pe mai multi antevorbitori, si combatendu proieptulu com. centrali cu argumente plausibili, partinesce pe Dr. Ales. Mocioni. Mai vorbira Szilágyi contra, era Stojackovicé pentru votulu separatu.

Acum vine Babesiu, si intr'o vorbire lunga, intrerupta adese ori de celu mai mare sgomotu si contradiceri, combatendu principiile false ale contrariloru cu o logica agera ce producea la magiari contradiceri sgomotóse — partinesce pe dlu Dr. Ales. Mocioni. Miletici Dobrzansky si mai multi deputati natiunali grabescu a-i stringe man'a. (Vorbirea in nr. viitoriu.)

Dlu Florianu Varga pledá asidere cu bine pentru votulu separatu, ilustrandu-si asertiumile sale cu exemple luate din vietia.

Cu deosebire a facutu impresiune buna in deputatii nostri natiunali, acea asertiune pré nimerita a dlui Varga, candu dise, ca proieptulu com. centrali e „mórtea“ natiuniloru nemagiare, la ce magiarii erupseser in cele mai sgomotóse contradiceri. (Vorbirea in nr. ven.)

Mai vorbira Bohaticlu si Puscariu cam in sensulu lui Rannicher, si apoi se scólá renegatulu marmatianu Simeone Pap, si intr'o vorbire fórte lunga si-implini detorintia de renegatu. Nu merita se ne ocupámu de densulu. E de insemnatu ca magiarii au angagiatu toti renegatii se vorbésca contra votului separatu a dlui Dr. A. Mocioni, dar si si-implinescu detorintia. Asiè vorbira Justh, Stefanides, S. Pap si longus est ordo, hoc decus petentium.

Pesta, in 26 novembre n. —

(—) Dle redactoru! Discussiunea in caus'a nationalitatiloru decurge acum de patru dile cu o energiá admirabile — si din partea magiariloru si din a deputatiloru natiunali. Siedinti'a de mane — credu ca va fi inca tóta ocupata de acésta discussiune si — abié luni se va votisá in generalitate: deputatii natiunali apoi, cadiendu proieptulu loru, vor dechiará prin dlu Dr. Al. Mocioni, cumca primindu-se de base unu proieptu carele nu cuprinde principiulu de egalitate nationala, prin urmare care nu li recunosce existintia publica in statu, ei nu potu intrá in desbateru speciale ci paresescu diet'a. De aci in colé deputatii nostri numai inca in cestiunea uniunei vor luá parte la desbateri, daca acésta ar mai poté se vina la ordinea dilei, ce inse este anevoiu de crediutu. Astefelu si-incheia — incarcati de onóre deputatii nostri aptivitatea loru in acésta dieta pocita a Ungariei.

Despre portarea de pana acum, aruncandu unu velu negru asupr'a desertarei celoru cinci: *Puscariu, Bohaticlu, Maniu, Popu Sig. si Mihályi*, cari in minutulu candu era se iee pusetiune facia cu contrarii, paresira taber'a fratiloru sei si trecura din colu, — (Ddiu se li ierte!) — peste totu trebuie se-mi descoperu cea mai viua placere si multitudine. Sofisme, denunciarile, provocarile si vatamarile insolinti nu sunt in stare a-i scóte din flegma; si-facu detorintia ca ómeni de omenia din crescetiu pana in talpe.

Am totusi se Vi facu, dle redactoru si unele observatiuni comice. Dni stepanitori au aflu cu cale, a ingagiá — nu sciu prin ce medilóce — pe toti renegatii din dieta in contra deputatiloru natiunali; ieri si adi totu pateri de aceste cantara ariele loru, firesce mai totu slovaci renegati; dar astadi li puse corón'a renegatulu nostru din Marmat'a, Sim. Papu, carele, candu este se dee in romani si natiunali, de o data se face *romanu*; alta data este magiaru cu trupu cu sufletu! Atate tréncuri-tléncuri, patrate si rotunde vomí a-

stadi in contr'a natiunaltatiloru, anume contra romaniloru, pana li se cam urí si magiariloru; cu tóte inse i strigara de-lu imbetara cu vivate! Astefelu de fapture placu magiariloru, dar rusinea e — a alegatoriloru din Marmat'a.

Cuventarea deputatului Dr. Alesandru Mocioni

in siedinti'a de marti 24 novembre in die'a ung. la desbateru causei de nationalitate.

(Urmare si incheiare din nr. tr.)

Disci ca in posibilitatea desvoltarii genului omenescu aflu motivulu alu doilea pentru indreptatirea ideii de nationalitate. Fiecare natiune posiede calitati si inclinaiuni proprie, fie-care natiune este casí unu organu naturalu spiretuale alu genului omenescu, era menitiunea acestui organu jace intru indeplinirea unoru funtiuni anumite ce competu numai lui, — si precum scopulu supremu alu libertatii individuale séu a drepturiloru naturali nu póte fi alulu de catu desvoltarea cea mai mare posibila a individulu si medilocitu a genului omenescu, era caus'a finala si cea mai profunda nu póte fi al'a de catu nemarginitia diferentia ce existe între individi: astefelu este si cu ideia de nationalitate, carea nu e de catu aplicarea la natiuni a acestei teorfi despre drepturile neprescriptibile; scopulu finalu si celu mai sublimu nu e alta de catu suprem'a desvoltare posibila a natiunei si medilocitu a genului omenescu; caus'a finale si cea mai profunda nu e alta de catu nemarginitia diferentia ce existe între singuratecele natiuni.

In respectulu acest'a asiè credu ca fie-care natiune este unu ce nesuplinibile, unu ce providentialu: si de aceea in privintia acésta fie-care nisuintia ce tinde a realisá ideia de nationalitate, este de a dreptulu o detorintia morala.

Idoi'a nationalitatei, ca fie-care ideia, si-are cate o escrescentia ce de comunu se manifestá in estremitate. (Strigari: Asiè e! Bine e!) Astefelu de escrescentia este de o parte nisuintia spre suprematia, de alta parte izolarea nationala séu pestrecerea consecintiloru de independintia nationala. Si un'a si alt'a sunt contrarie reguleloru naturale si perpetue ale intregului nostru progresu, si de aceea — in parerea mea — desí li-e cu potintia a se sustiené catva timpu, nu se potu sustiené lungu si pururea.

Suprematia este contraria legiloru naturali ale progresului, cáci neaperatu impedece pururea desvoltarea libera a atei natiuni. Era izolarea e contraria pentru aceea, cáci chiamarea natiuniloru nu este desbinarea între sine, ci conlucrarea in contielegere pentru a ajunge la scopulu comunu.

A dese ori i se imputa ideii de nationalitate ca dens'a ar fi contraria nisuintiloru ce se manifestá in fie-care di pe terenulu socialu: cáci popórale si statele se insotiescu si se aliéza totu mai tare, necum se se desbine. Marturisescu ca in asta privintia concedu dreptu celora cari prin acestu momentu vor se combata izolatiunea nationala, desbinarea natiuniloru; dar nu li potu concede dreptu atunci candu acestu momentu vreu se-lu folosésca de argumentu in contra egalei indreptatiri natiunale.

Precum la individi asiè si la natiuni, cultur'a mai nalta nu sterge caracterele, ci numai nobilita calitatile si inclinaiunile loru, le conduce la concepte mai chiare despre problem'a loru propria si despre problem'a comuna genului omenescu, — astefelu in catu precum la individi asiè si la natiuni, infratirea numai atunci e cu potintia, daca se intempla pre bas'a respectarii recipróce a drepturiloru, daca singuratecele natiuni se recunoscu de subiecte de dreptu; ca atari vor progresá cu atat'a mai

vertosu si mai rapede, cu catu mai multu vor fi capaci a precepe problem'a comuna.

In asta privintia, o potu spune, ca ideia de nationalitate nu numai ca nu e contraria cosmopolitismului, ci este o conditione premergatoria a adeveratului cosmopolitismu, astfelu in catu potu cita cuvintele unui ilustru scriitoriu nemtescu ce dice ca: adeveratulu cosmopolitismu este acea beserica mare, carea nu se pote intemcia de catu pre stelpii (radiemii) cei tari ai nationalitatiloru.

Premiendu aceste (Sgomotu), prima si cea mai mare pretensiune nationala nu pote fi alta, de catu ascurarea esintintii si desvoltarii individualitatii nationale. Si de ora ce e vorba se ascuramu prin lege pretensiunile nationali, este naturalu ca afacerea nostra prima nu pote fi alta de catu prin lege se damu garantie esintintiei si desvoltarii individualitatii nationale.

Acesta e ceea ce se cuprinde in proiectulu meu, acesta e ceea ce lipsese din testulu comisiunii centrale.

Am auditu dicendu-se de multe ori contra proiectulu nostru cumca ar fi in opusetiune cu ideia fundamentala de statu ca: recunosece in tierra natinni mai multe de catu un'a. S'ar pote se aiba dreptu daca vorba ar fi: cate natinni politice sunt intr'o tierra: (Strigari! Asiè e!) desi, precum sciu io, in statele unde sunt nationalitati mai multe, numirea de „natiune politica“ se incunjura, si se folosese de comunu numirea „poporulu“.

Dar daca natiunea politica pote se fie numai un'a, acesta nu eschide posibilitatea ca legelatiunea se recunoseca ceea ce in tierra esiste in fapta, adeca existu mai multe natinni intru intiesulu „geneticu“, — ca: acestu intiesulu este celu adeveratu pentru conceptulu de natiune.

Am auditu de multe ori ca statulu nu pote recunosece asemene universitati, dar pote concede ca pe bas'a asociatiunii libere se se infintizeze atari universitati, in cari se pota partecipa fiecare individu, si astfelu asemene universitate va coresponde nationalitatii desi nu intru intiesulu juridicu ci in celu matematicu, prin urmare va ajunge la acela-si scopu desi pre alta cale.

Asemene parere n'o potu partini deplinu. N'o potu partini pentru acea desclinare esentiala ce existe intre natinni si intre atari asociatiuni infintiate pre bas'a asociarii libere. Fiecare corporatiune infintiate prin asociare libera, gasece bas'a esintintiei sale materiali si morali in vointia statului; asemene corporatiune este pururea instrumentu spre unu scopu ce jace in afara de ea; dreptaceea ori-ce corporatiune de asemene natura pote se fie subiectu numai drepturiloru castigat, pe cari statulu are si dreptulu si detorintia se i le iee delocu in momentulu acela candu asemene corporatiune i s'ar pare contraria ideii fundamentale de statu.

De aci este diferentia esentiala pana la nationalitati: Toem'a pentru acesta indrasnescu se afiru in asta privintia ca din punctulu de vedere juridicu nu se pote — se li se denega natiniloru recunoscerea, nu li se pote denega cu atata mai vertosu ca nu cumva statulu se vina in opusetiune cu propria sa ideia fundamentala.

Natiunea, ca unu produptu alu eterne-loru legi naturali, si-gasece bas'a esintintiei sale materiali si spiretuali nu in puterea statului, ci in puterea ce domnesce in ordinea mai nalta a lucruriloru. Natiunea e casi individulu, nu-si are scopulu aiurea ci in sine, in desvoltarea propria, este scopu de sine, si de ac'a e subiectu de drepturi fundamentali seu cardinali, dreptaceea scopulu natiunii este identicu cu natiunea, si nu e alta de catu etintia unei poteri domnitore mai nalte; din asta cauza acestu scopu nu va face opusetiune ideii fundamentale de statu, in toem'a precum nu va face acea potere domnitoria.

Pentru acesta statulu, daca nu vre se-si denega propria sa mentiuine, — statulu alu caruia problema este a garantia conditionile desvoltarii, — statulu, dicu, nu pote denega natiniloru recunoscerea legala a drepturiloru cardinali.

Scopulu dara este desvoltarea nationala. Problem'a nostra de astadi este se damu conditionile legali spre cea mai perfecta realizare a scopulu. Testulu comisiunii centrali din contra, nu numai ca nu recunosece drepturile cardinali ale natiniloru genetice ce locuescu in tierra, nu numai ca nu concede conditionile

necesarie desvoltarii acestora, ci toem'a denega ori ce conditione de desvoltare, adeca: inca neci existintia natiniloru din tierra nu o recunosece (contradicieri). Aici in camera inca nu s'a disu, dar s'a scrisu prin diurnale cumca legelatiunea este indreptata spre acest'a ca: — precum se dice acolo — legelatiunea n'are se se ocupe de scopuri teoretice deduse din filosofia si cari se stabilescu in numele natiniloru; ci trebuie se grigisce de acele scopuri concrete spre cari tientescu singuratecii membri ai nationalitatiloru.

Eu asiè credu, On. casa! ca daca intre nationalitati sunt unii individi cari tientescu spre scopuri ce nu potu conveni statulu, daca sunt nu numai multi ci toti, inea si atunci este treb'a politiei a preveni realizarea acestoru scopuri, este treb'a judecatoriei a pedepsi pre cei vinovati, dar pentru acest'a legelatiunea defelu nu pote ca pe o natiune intr'ega s'o despota de drepturile ei, (Strigari: Nu vre nimene!) dar toem'a acesta ar face legelatiunea pre bas'a testulu de la comisiunea centrala.

Asiè credu ca recunoscerea drepturiloru cardinali ale unei natinii, daca s'ar face pendinte de la programulu ei politicu, ar fi o procedura atatu de sioda casi candu individulu numai asiè i s'ar ascuru drepturile cardinali daca ar aduce de la politia atestatu de portare buna.

A sustien drepturile cardinali a le natiunii, a scuti aceste drepturi, — eca problema morala a statulu!

Va se dica, sub neci unu pretestu si din neci o cauza statulu nu pote denega recunoscerea legala a drepturiloru cardinali. Aici legelatiunea din capulu loculu pedepesce pre o natiune cu pedeps'a cea mai mare, cu despoiarca de drepturi, (Strigari: in care punctu?) marturisescu ca prin acest'a comisiunea centrala nu-si radica unu monumentu splendidu liberalismului seu, dar trebuie se spunu ca de un'a s'a uitatu cu totul, a uitatu ca seclului nostru i s'a rezervatu a descepta natiunile din somnulu adanau. Si daca pre natiunile — a caror'a chiamare este a influentia ca factori creatori in istoria genulu omenescu — acestea le-ar pote impedca cu forta, acesta va dura numai putienu timpu, si apoi ar deveni cu atatu mai periculose pentru statu. (Strigari: Oho!)

Dar le delaturu tote acestea, si me ducu putientelu in pusetiunea comisiunii centrale.

Comisiunea centrala dice ca acesta cestiune o va deslega pre bas'a libertatei individuale. Dar, On. Casa! a voi ascurarea pretensiuniloru nationali si totodata a desface in atomele sale neorganise pre subiectulu primu si supremu alu acestoru pretensiuni: pre natiune. — asta in parerea mea atata va se dica catu toem'a nemicirea intereseloru supreme nationali (strigari: Nu e asiè!) si astfelu prin urmare nu pote se fie vorba de ascurarea pretensiuniloru nationali; ca: la individulu numai desvoltare individuala se pote cugeta, era din totalitatea individiloru toem'a asiè nu se pote forma o unitate, precum din petricele multe nu se forma statua. (Strigari: Nu e asiè!) Voiu se primescu pusetiunea testulu de la comisiunea centrala, dar in asta privintia am se spunu erasi cu parere de reu ca comisiunea centrala, precum a necunoscutu esintia ideii de nationalitate, asiè si aci a necunoscutu esintia pretensiuniloru nationali ale individulu. Nationalitatea, fiindu o facultate inascenta individulu, de orace moralmente se pote desvolta, — e totodata unu dreptu. Acestu dreptu este nealienabilu casi insasi facultatea ce servese dreptulu de basa. Dreptulu de nationalitate nu este produptulu individulu, prin urmare neci i se pote subordina, ci remane dreptu fundamentala.

Tote drepturile fundamentale sunt de la natura loru neconditionate, tote drepturile neconditionate prelindu scutu legalu neconditionatu, si toem'a pre asta basa trebuie se deslegamu cestiunea, adeca On. Casa se recunoseca cumca drepturile nationali ale individulu sunt neconditionate, si prin urmare se li dee pretotindene scutu neconditionatu. Acest'a e pusetiunea ce ocupa contraproieptulu meu. Acest'a este pusetiunea ce a ocupat'a si pana acum legelatiunea nostra fatia de drepturi fundamentale. Neci in o adunare comunala, neci in o legelatiune, nicari pana acum nu s'a intemlatu din demantatiunea legii veri o votisare ca ore respectiviloru individi voiunu se li damu seu nu — veri unu scutu legalu pentru unulu seu altu dreptu fundamentalu alu

loru. Nu-mi aducu a minte defelu, si nu gasimu in neci o constitutiune acea despusetiune ca comunele, cercurile politice seu dora singuratecii cetatieni d. e. dupa ce au ajunsu majoreni, — se voteze intr'o privintia seu alta a supra drepturiloru fundamentale si astfelu majoritatea eventuala se otaroseca in modu provisoriu despre sorteza drepturiloru fundamentale ale singurateciloru.

Ori catu de sioda s'ar pare asemene procedura, desi ar fi unicu in vietia constitutionalismulu europeanu, totusi ar trece numai de o consecintia a acelei pusetiuni ce a ocupat'o comisiunea centrala in fatia drepturiloru cardinali nationali.

Celu mai importantu dreptu nationalu, dreptulu limbei, comisiunea centrala lu lega de otaririle comunelor, municipieloru, corporatiuniloru besericesci si autoritatiloru. Acum o asemene otarire, ori ca coresponde intereseloru poporulu pe care lu reprezenta adunările comunali si municipale, si atunci asemene otarire este celu putienu de prisosu; ori ca nu coresponde ci e toem'a din contra, si in acestu casu din punctu de vedere juridicu otarirea e nula ca: nemicesce drepturile singurateciloru.

Comisiunea in causa de nationalitate dice in raportulu seu ca prin lege vre se ascuru pretensiunile nationali, era de alta parte asiè despune incatu toem'a pretensiunile nationali le nemicesce.

Dar ore comisiunea nu vine in contradicere cu sine insasi candu d'o parte vre se ascuru pretensiunile nationali era de alta parte propune astfelu de despusetiuni prin cari limba singurateceloru nationalitati e alungata din capulu loculu de pre multe terene, esentiale desvoltarii? Astfelu este terenulu administratiunii, astfelu terenulu calificatiunii mai nalte academice, astfelu terenulu legelatiunii.

Nu sciu cum ar pote comisiunea centrala se aduca acestea in consonantia cu libertatea individuala; ca: daca voiunu se procliamu principiulu libertatei individuale, atunci mi va concede fie cine ca neci o limba nu se pote alunga de pre terenulu administratiunii, calificarii academice si a legelatiunii. Dar comisiunea centrala nemicesce nu numai indreptarea egala a nationalitatiloru, ci si egal'a indreptare politica prin aceea ca o parte a locutoriloru tierii gusta neconditionatu dreptulu supremu politicu, parteciparea in legelatiune, pre candu cea lalta parte, carea este mai numerosa, numai conditionatu pote se guste aceste drepturi, adeca numai sub conditione invetiarii unei gramatice.

In asta privintia, On. Casa! am demustratu ca testulu comisiunii centrali nu coresponde conditionei prime. Din contra, contraproieptulu purcediendu din preceperea chiara a esintiei ideii de nationalitate, recunoscendu ca drepturile nationali sunt neconditionate, a ocupatu acea pusetiune carea singura e in stare a deslega cestiunea.

Dar se presupunemu ca totu ce am disu despre ideia de nationalitate este retacitu, nebasatu, nu e la locu, e de arnecat, — se presupunemu ca io n'am preceptu bine pretensiunile nationali si ca cu totul altu punctu de vedere are se ni servese de cinosura; — totusi remane unu lucru ce nu pote fi trasu la indoiela, acela ca ori-cari ar fi pretensiunile nationali, ele la o natiune sunt de aceea-si natura casi la alta, si toem'a pentru ca sunt de o natura, prelindu scutu legalu de natura egala. In parerea mea, comisiunea centrala n'a satisfacutu respectulu acestuia.

Comisiunea centrala nu numai vatema ci nemicesce egal'a indreptare, ca: a priori radica o limba de a supra legii, si pre acesta limba nu numai o scutesce neconditionatu ci o impune in modu demantativu; pre candu celor'a lalte limbe li tinde numai unu scutu conditionatu. O face acesta — cum dice raportulu comisiunii — din cauza ca unu statu nu pote existe fora de o limba centrala oficiala, fora de o limba medilocitoria. Vatemarea egal'e indreptatii numai asiè s'ar pote justifica, daca egal'a indreptare ar eschide posibilitatea unei limbi centrali oficiali si medilocitorie. Acest'a contraproieptulu n'o face. Contraproieptulu sustiene nevatematu principiulu de egala indreptare; si toem'a acestu principiu de egala indreptare este carele necesariaminte ne conduce la o limba oficiala si medilocitoria in centru. Mare este diferentia intre aceste doue proiepte, ca: pre candu pri-

mulu vatemandu egal'a indreptare nu se basaza pe dreptu ci pre volnicia, alu doile se radiema toem'a pre base juridice. In §. 4 din contraproieptu se dice apriatu ca limba majoritatei relative a tierii este limba oficiala si medilocitoria a statulu.

Aici dara s'a rezervatu apriatu necesitatea unei limbi oficiali si nu se eschide posibilitatea.

Am disu ca nu este iertatu a incunjura principiulu egal'e indreptatii. Egalitatea de dreptu nu pote fi in opusetiune cu ideia fundamentala a statulu; daca nu e in opusetiune, apoi nu-mi potu spune neci unu argumentu carele ar indreptati legelatiunea spre nemicirea indreptatii egali.

Dar egal'a indreptare neci ca pote fi contraria statulu, — si cine ar denega acesta, ar denega doctrina cea veclia mai bine de doue mii de ani a istoriei universale, ar denega tesaurulu celu mai scumpu alu progresulu genulu omenescu, ar denega — faptele.

Nu voiu se provocu la statulu federativu alu Suietierii, dar voiu provoaca la singuratecele lui cantone compuse de nationalitati diferite. Aici gasimu pretotindene ca egal'a indreptare existe nu numai in principiu si nu numai pre chartia, ci si realizata in fapta.

A denega egalitatea de dreptu, este mai multu de catu a denega fapte, este a clatina petra fundamentala a statulu, este a despoia statulu de indreptarea lui morala de a existe.

Casi la individi, asiè si la natinni, unii poporu i se vine necesariaminte rola prima a suprematiei carea se basaza pe prerogativele ce-i dau proprietatile si calitatile lui.

Asemene suprematia naturala nu este eschisa din contraproieptu, contra unei asemene suprematii nu se pote nimene tangu, asemene suprematia ori cine o va recunosece si primu cu adeverata multamire, — dar nu este cu potintia a primu o suprematia ce nu-si are radecine in relatiunile faptice, ci se basaza numai pe clausulele legiloru.

Acesta suprematia se pote intipui numai pre doue base, adeca ori pe drepturile mai mari castigate in urnarea descendintei, ori pe fortia.

Cine se basaza pe prima, se ni dovdesca o descendintia superioara si me voiu inchina lui; pe a doua in aloveru se pote basa fie-cine, care are a mana puterea. Dar, On. Casa! precum de o parte este nu numai detorintia ci si virtute a se pleca naintea dreptulu, astfelu de alta parte este slabitiune a se pleca naintea fortiei. In asta privintia, O. Casa! testulu comisiunii centrale precum e stilisatu, — nu voiu dice: cu intentiune, dar in — realitate pretinde de la nationalitatile nemagiare astfelu de imposibilitate morala.

Sun convinsu ca Onorata Casa nu va pretinde asiè ceva, nu va pretinde ca: scie impreuna cu mine cumca natiunile toem'a casi singuratecii au unu interesu mai santu si mai pre sus de catu vietia: acestu interesu este onorea, — a ni o cere acesta seu a asculta de cerere, este de o potrive imposibilitate morala.

Onorata Casa vede insasi cumca proiectulu comisiunii nu coresponde conditionei a doua, adeca egalitatei de dreptu, carea contraproieptulu coresponde deplinu.

A treia conditione la deslegarea cestiunii este, precum avui ocaziunea a dice, ca se se face astfelu de despusetiuni ca principiile stabilite se nu remana numai pe chartia ci se treca si in vietia, adeca este punctulu de privire alu conformitatei.

Aci numai doue principie potu se ni servese de cinosura: primulu e ca pre catu numai se pote se deschidemu tuturoru limbeloru tote terenele esentiale pentru desvoltare, era alu doile este ca limba publica a masei poporulu se fie pre catu numai se pote limba nationala.

Spre scopulu acesta, in parerea mea sunt doue mediloc: Primulu, daca noi vremu se sustienemu principiulu facultativu in tota integritatea si nemarginirea lui, si urmandu esemplulu Belgiului vom dice ca tote limbele ce sunt indatinate in tierra se potu folosi liberu pretotindene si pururea. Acest'a, on. Casa! in Belgiu nu se pote esecuta in prasa, era la noi este toem'a imposibilitate fisica. Deci, daca nu potemu alege acesta cale, nu ni mai remane de catu numai un'a, si acesta e aplicarea limbei la teritorie. (Sgomotu.)

On. Casa! Marturisescu ca me suprinde desplaceru ce intimpinu (Sgomotu) candu

vorbescu despre necesitatea teritoriilor limbice, căci neci testulu comisiei centrale n'a incunjurat teritoriile limbice. (Stang'a estrema: Asiè e!)

On. Casa! De multe ori am auditu dicendu-se despre teritoriile limbice că infinițarea acestora n'ar fi alta de catu regresarea în acea epoca barbara candu nu numai singuratecele nationalitati dar inca si — nu-mi aduca a minte cum se dice ungurese „die Geschlechter,“ gentilitate (Strigari: A nemek!) — asiè, gentilitatile inca se isolau. Eu asiè eredu că, dacă vomu se dămu limbilor drepturi, apoi teritoriile nationale nu sunt de catu eluinaț'a acelei legi naturale simple si perpetue, carea pe veri ce victuitoriu lu léga de timp si spațiu. Va se dica, teritoriile nationale qu se potu incunjurá.

De aci din punctulu conformitatii numai acea întrebare mai pôte fi că: cum se se infinițeze teritoriile limbice în modu mai corespundictoriu?

Fora indoieca e că fie-care va dice aci cumca asiè se pôte infinițá în modu mai simplu si mai corespundictoriu, dacă pe unu teritoriu se îndatinéza limbe catu mai putiene séu dóra numai un'a. Asiè-dara tocm'a din principiulu d'a ne conformá scopului, se nasce casí o consecința principiulu arondarii, ce se cuprinde în contrapropieptu.

Principiulu arondarii nu isvoresec din ideia juridica a nationalitatii, nu e principiu fundamentalu, si de aceea l'insirámu sub punctulu de vedere alu conformitatii. Din asta cauza, sum g'at'a a primí alta modalitate de locu în momentul acelu în care me voiu fi convinsu că existe alt'a mai corespundictoria pentru a realizá îndreptarea egala a limbilor.

Principiulu de arondare nu pôte fi contrariu unitatii teritoriale si politice a statului. Nu e contrariu unitatii teritoriale, căci nu desbina neci o parte de la teritoriulu statului ca s'o aneseze la altu statu séu se fórme unu statu separatu (Sgomotu). Nu e contrariu unitatii politice căci — în parerea mea — condiținea unitatii o constituie guvernarea si legelatiunea unita, si în asta privința nu existe neci unu punctu în contrapropieptu care se atace unitatea politica si care nu si-ar afia prim'a sa condițione tocm'a în acésta unitate.

Se dice că principiulu de arondare nu e contrariu unitatii statului, dar pregatesce vatemarea acestei unitati. Dacă unitatea statului va fi periclitata prin acésta în țiera vor exista teritorie nationale eschisivu ale unci limbe singure si nemagiare, apoi neci sistem'a centralisatória nu va delaturá acestu periclu, căci chiar dupa asta sistema se pôte se fi într'unu comitatu numai o limba pentru protocoalu d' c. în comitatu Carasiului numai limb'a romanéca. Deci, dacă e periclu într'acésta, apoi e periclu dejá într'aceea că în țiera existu mai multe nationalitati, éra acestu periclu nu-lu vom delaturá prin acésta că nu vom multiamí pe majoritate, prin acésta că vom ignorá nisuintiulo majoritatii cari nu sunt contrarie statului ei incapu cu statulu. (O vóce: Asiè e! Sgomotu. Ilaritate.)

Acum recapitulandu pe scurtu cele insitate (S'audim! Sgomotu) voiu dice: contrapropieptulu e caracterisatu de: recunoscerea individualitatii nationale, necondiționarea drepturilor nationale ale individului, principiulu de îndreptare egala, si conformarea cea mai mare posibilá.

Din contra, propieptulu comisiei centrale e caracterisatu de:

1. ignorarea natiunilor din țiera;
2. pastrarea séu scutirea numai de drepturilor nationale ale individului;
3. nemicierea îndreptarii egali; si
4. neconformarea la scopu.

Acum, On. Casa! dacă nu este corespundictoriu a avé 3 limbe, apoi a avé 6 este si mai putienu corespundictoriu. (Sgomotu). Me rog de iertare, într' intielesulu contrapropieptului, unu comitatu pôte se aiba celu multu 3 limbe; dara dupa testulu comisiei centrale vor fi celu putienu 6, căci $\frac{1}{5}$ a oficialiloru municipali, procedindu cu legea pôte se si léga dupa placu catare limba pentru consultatiune si protocoalu desí n'ar fi îndatinata în comitatu séu tocm'a nu s'ar afia în comitatu defelu o natiune de acea limba, asiè, de mi-e permisu se aducu unu exemplu: În comitatu Tomisiului ar fi destulu $\frac{1}{5}$ a reprezentatoriloru pentru ca se pretinda limba slovacá, si

cu legea a mana ar poté-o pretinde, dacă nu din alta cauza apoi celu putienu de siéga.

Deci 6 limbe pe unu teritoriu, este neconformitatea cea mai mare ce se pôte intipui căci de vom dice că 6 limbe într'unu comitatu nu e ne corespundictoriu, apoi nu sciu cu ce dreptu s'ar poté dice că 6 limbi în centru ar fi lucru necorespondictoriu? Eu dicu că e necorespondictoriu si în centru si în comitate.

Dupa tóte acestea, acú potu spune pe scurtu cumca testulu séu propieptulu comisiei centrale numai unu principiu sustiene în tóta chiaritatea si-lu urmárese cu tóta consecința si acestu principiu este supremat'a legala a natiunii magiare. De acésta potu dice că propieptulu acésta nu e alta de catu o editiune nóua calificata a legiloru din 1836, 1840, 1844, si 1848 (Sgomotu). În esența e totu acésta. Totu acésta este ideia fundamentalá, totu acésta e nisuinti'a principala, numai form'a s'a schimbatu. Dar, Onor. Casa! candu insirám causele ideii de nationalitate, am tacutu cu totulu despre acele legi; am tacutu căci nu este nimene care se nu scie cumca în Ungaria caus'a mai de aprópe a ideii de nationalitate au fostu tocm'a acele legi. (Contradiceri.) Tóte se potu negá, se potiti a negá. (Dar si absurdele se potu tóte afirmá!)

Acum, On. Casa! a voi o deslegare ferice a cestiunei de nationalitate pre calea acésta pe care a vonitu în țiera nóstra spre nefericire, — asiè ceva n'asiu poté incuviința.

Contrapropieptulu meu indrasnescu se-lu recomendu atentiunei si partinirii Onoratei Case, si eredu că nu-lu potu recomandá mai bine de catu imprumutandu cuvintele proprie ale dlui ministru de cultu scrise într'unu opu celebru alu seu, alu caruia titlu e „Einfluss der herrschenden Ideen des neunzehnten Jahrhunderts auf den Staat.“ (Miscare) Eu opulu l'am cetitu nemtiesce, deci si citatiunea voiu indrasni a o ceti nemtiesce. Aceste cuvinte sunt: „Ueberall, wo man die nothwendige Entwicklung und Umgestaltung der Begriffe nicht zu hindern vermag, und doch die entsprechende Veränderung der politischen Verhältnisse nicht gestatten will, entsteht früher oder später ein Kampf, der immer mit dem Triumphe der herrschenden Begriffe über die Verfassung endet; denn der menschliche Geist, der, seiner Bestimmung folgend, immer fortschreitet, kann durch materielle Mittel der Staatsgewalt unterdrückt, aber nie wirklich besiegt werden.“ (**)

Dupa cele cate le-am desfasuratu despre ideile nationalitatii, nu e periclu dacă se primesce propieptulu meu, ei periclu e dacă se primesce alu comisiei centrale. (Aprobari. Miscare.)

Cartea rosia.

Actele aparute sunt dejá cunoscute cea mai mare parte. Acte nóue de ceva interesu extraordinariu nu se gasescu. Pentru noi avendu, caus'a orientului cea mai mare importantia, facemu se urmeze aci partea a dóua a cartii rosie carea tratóza despre asta cauza sub titlulu:

II. Afaceri orientale.

(Dupa ce vorbesce despre Turci'a si Serbi'a, vine la Romani'a:)

Cu regimulu principatoru unite s'au inceputu negociatiunile inca de multu timp, cari aveau de scopu a regulá prin intielegere bilaterala mai multe afaceri pendinte de interesu comercialu si administrativu. Regimulu Maiestatii Sale cer. reg. apostolice totu de una a cautatu a fi cu cea mai viaa atentiune spre obiectele acestea, ca se dee si prin acésta dovéda nóua cumca densulu n'a incetatu neci candu a atribuf pretiu mare comunicatiuniloru amicabile cu regimulu principelui Carolu, si că a fostu g'at'a a incepe consultarile dorite, recunoscendu bine că regularea afaceriloru acestora pôte medilocí cu succesu sustinerea si intarirea relatiuniloru de amicetia între țierele acelea, cari sunt legate prin atatu de multe interese recipróce.

*) „Infiuint'a ce ideile domitorie ale seclului XIX. o essericeza a supra statulu.“

**) „Preotindena unde desvátarea si stráformarea conceptelor nu se pôte impedeá, si totusi nu se concede schimbarea corespundictoria a relatiuniloru politice, — se nasce curundu séu mai tardiu o lupta, carea se finese purarea cu triumfulu ce conceptele domitorie lu repórtá a supra constitutiunii; căci spiretulu omenescu, care, urmandu destinatiunei sale, progreséza neincetatu, — pôte fi nadusitu de catu medilocéle materialu ale poterii statului, dar neci candu nu poté fi devinsu cu desevarsire.“

Regimulu Maiestatii Sale poté aminti cu indestulare că unele dintre aceste afaceri pendinte au avutu rezultatu favorabilu. Conclusele conferintiei despre tarifele telegrafului sunt dejá ratificate.

Negotiatiunile pentru regularea comunicatiunii postale în principatele unite promitu unu rezultatu bunu: si consultatiuni se intempla cu scopu de a medilocí adnesarea cáiloru ferate austro-unguresci la liniile propieptatoru căi ferate din principatele dunarene, si regimulu Maiestatii Sale fórte nisue din parte-si se delature acele impedecaminte a carora departare ar fi acomodata spre invierea relatiuniloru directe de comerciulu prin esoperarea comunicatiunii usiore la hotaru.

Ce se referese la afacerea jurisdictiunii consularie si la stabilirea ei, apoi acésta pre interesanta cestiune e obiectulu esaminarii celei mai profunde, si i se va dá o deslegare cu atatu mai definitiva si mai basata pe judecat'a esacta a cecustantiiloru judiciarie sustatórie în principatele dunarene de prezentu, în catu cestiunea acésta a atrasu asupra atentiunii tuturoru poteriloru, si a datu ansa la desbateri seriose si detaiate. Importantia si estinderea mare a relatiuniloru nóstre comerciale, numerulu mare alu supusiloru si protestiloru monarchiei austro-unguresci în principatele dunarene, facu de cestiunea acésta ni se pare plina de importantia pentru noi. Cumca regularea jurisdictiunii consularie e de dorigu, în asta privința regimulu Maiestatii Sale e de o parere cu regimulu moldo-romanescu, inse densulu nu a potutu de graba se aduca în afacerea acésta decisiune fora a nu vatemá interesele comerciale ale monarchiei întregi si fora a nu provocá tulburare justificata în tóta lumea comerciala. Elu inse nisue a afia basele unei contielegeri în direptiunea acésta, si nu se indoiesce că, dacă cecustantiile judiciarie în principatele dunarene vor dá garantia destula pentru o procedura organisata juridica, si cestiunea acésta se va poté deslegá cu contielegere recipróca.

În vér'a trecuta se ivira mai multe casuri în cari regimulu moldo-romanescu, în urmarea unei proceduri arbitrare si repórteloru neadeverate din judetie, nu a satisfacutu pretensiuniloru nóstre. Regimulu Maiestatii Sale inse poté adevéri cu indestulare că în tóte casurile acestea parerile lui se recunoscera în fine cu totulu de regimulu principatoru dunarene ca de adevérato si basate pe dreptu.

Netolerantia religianaria ce domnesce la unele clase de poporu în Romani'a, a fostu caus'a aceloru escese triste, cari erupsera în contra jidaniloru în nisece orasie si sate si aretara unu exemplu pe catu de culpabilu pe atatu de desaprobatu de lumea civilisata.

Nu numai din respepte pentru umanitate, ci si pentru că se aflau supusi ai Maiestatii Sale între vatemati, se îndetorá consulu ces. regescu a intervení la regimulu principelui pentru scutirea persecutatoru si alungatoru, precum si pentru desdaunarea vatematoru, si numai întrepunerii lui, si ajutorului consuliloru din Franci'a, Angli'a si a confederatiunii nordice nemtiesci se poté multiumí că persecutarii se ajutorara si desdaunara.

Nu poté remané neamintita, ba inca trebuie spusu cu indestulare că neci regimulu principelui n'a potutu negá recunoscinti'a portarii precaute a consuliloru nostri cari au aretatu fapte nedisputavere în afacerea acésta grea, si li dede satisfactiune deplina.

O fapta de cea mai mare importantia pentru continuarea relatiuniloru bune între Nalt'a Pórtá si regimulu Principatoru-dunarene s'a nascutu vér'a trecuta din invasiunea în Bulgari'a a bandeloru armate si organisate pe teritoriulu Moldo-Romaniei. Desí numerulu micu a bandei nu potú slabí poterile si védia regimului turcescu în provintia acésta, si desí propieptat'a rescolare a Bulgariiei se nemici prin energicele mesuri întreprinse de gubernatoriulu de acolo, precum si prin ne-participarea populatiunii bulgare, totusi nu se poté negá că lasitatea documentata de regimulu Principatoru-dunarene la impedecarea formarii bandeloru se vede acomodata a sterní cugete seriose că óre regimulu principelui are voia sincera, — si presupunendu acésta —, fiindu spiretulu atitiatu în țiera, óre are elu poterea a sustiné nevatematu aceea relatiune catra Pórtá carea se stabilí ca bas'a esistintiei de statu ce se dede Principatoru unite prin contractele solomne mai cu sé-

ma prin art. 22 si 25 din tractatulu de la Paris din anulu 1856 si prin poterile ce au subsemnatu tractatulu acésta.

Evenimentulu pomenitu în urma ni iérta se presupunemu acésta indoire ca basata; deci dacă ar fi esistinti'a faptei acesteia pentru sine de ajunsu, ca se provóce grigéa cea mai serioasa a poteriloru în gradu mare, atunci insemnetatea i se mai maresce prin adunarea armelor cu o iutiéla nespusa în timpulu din urma si disciplinarea militara cari nu stau în neci o relatiune cu detorintia defendarii interne, precum e acésta precisata în art. 26 alu pacii din Paris si de aceea întrece lips'a adevérata si justificata a unei țieri nepericlitata din neci o parte, si peste acésta scutita fiindu de poterile garante contra a ori ce atacu, fie din ori care parte.

Periculu ce urméza din starea acésta a trebiloru n'ar trebui se remana ascunsu neci regimului Principatoru-dunarene; periculu acésta ar poté fi stricatosu desvórtarii tieriloru acéstor'a, căci prin slabirea pusetiuniloru scutite prin tractate internationale, se despoia inesele prerogativele ce isvoresecu din tractatele amintite, for de cari neci candu nu li-ar succede a si stabilí atatu de independinte desvórtarea si intarirea libertatii loru interne si a prosperarii locuitoriloru, precum li acésta acum cu potintia în starea loru de prezentu.

Altcum Maiestatea Sa ces. reg. Apostolica nu are de cugetu, din miscamintele dese ce aparú în Principatele dunarene, a derivá temere justificata de o tulburare nemedilocita a pusetiunii ce tractatele dau tieriloru acéstor'a fatia cu Pórt'a, séu o tulburare a relatiuniloru de vecinetate, inse e cu totulu convinsu catu e de necesariu a fi cu atentiune la desvórtarea trebiloru de la otarale nóstre, si regimulu Maiestatii Sale într' implinirea detorintiei sale considera numai aceea, ce pretinde sustinerea demnitatii si ascurarea monarchiei, scutulu supusiloru si pazirea obligaminteloru din tractate.

(Se mai desbate caus'a Romaniei si prin unele corespundintie diplomatice ce cartea rosia la publica pre largu.)

Dni Generariu Tárr în Ungaria.

Generare! Ti-aduci a minte că în primavér'a anului 1863, venisesi de la Turinu la Bucuresci cu scopu de a stabilí o intielegere între Romani si Unguri. Ai venitú la mine impreuna cu amiculu nostru comunu, cu d. colonelu Cretulescu. Vr'o trei seri lungi, dar interesante, conversaramu si discutaramu impreuna. Nu-ti vei fi uitatu de vorbele ce-ti adresamú că Romani nu potú stá la vorba cu Ungurii în catu timpu acestia nu vor a recunósce principiulu de dreptu naturale si positivu alu egalitatii nationale, si în deosebi independintia Transilvaniei de Ungari'a. Atunci d-ta, generare, ai luatú condeilu si naintea nóstra, a dlui Cretulescu si a mea, ai scrisu, ai subserisú si apoi ai publicatu în „Romanulu“ urmatoriulu apelu:

A P E L U.

Se nu criticámú trecutul, au fostu greseli comise, multe greseli; inse din tóte partile. Aceste greseli le-am platitu scumpu, se ni serve dar de lectiune pentru prezentu si pentru viitoriu.

Se aruncámú velulu uitarii preste tóte certele trecutulu si se vorbimú adi cu vócea animei, cu vócea ratiunii, pentru ca se nu ni perdemu viitorulu.

Austri'a pune astadi o arma în man'a Romaniloru din Transilvania: bage bine de séma, se nu se taie cu ea, căci e o arma cu dóue tasiuri, cu care, voindu a loví pe altii; se poté cine-va vulnerá de mórte chiar pe sine însusi.

E momentul pentru Romani de a-si stabilí bine positiunea lorú; se se opuna deci Unirei cu tóta energ'ia, pentru că fie-care Unguru scie séu trebuie se scie că Romani au dreptu se faca acésta; céra Romani vechi'a autonomi'a a Transilvaniei, si Ungurii si Secuii vor scie a se supune decisiunei majoritatii, cu atatu mai vertosu că din nenorocire la 1848 Romani n'au fostu nici macar întrebati.

Romani se se feréseca inse d'a fi condusi de pasiunile lorú pan'a votá tramitarea deputatiloru la Reichsrath; acésta-i va ruiná cu desevarsire; pretiulu unui triumfu efemeru ar fi platitu cu perderea totala a viitorului.

Ungaria, Transilvania si Croatia se-si recunosc ca se-si respecte imprumutatu independentia lor; aceste trei tineri se recunosc si se asigura o perfecta egalitate intre nationalitati; si numai in casulu acestia vor fi in stare de a tracta cu efectul despre o alianta strinsa intre ele. Numai cu chipulu acestia vor pute ajunge la unu viitoru securu si fericitu. Era deca din contra ar cerea se stabileca suprematia unei tineri asupra celei lalte, ele totu deun'a vor ave pe straini ca stepani si domni.

Se ni aducemu aminte ca desbinarile nostre facu poterea Austriei, se ne unimu dar fratiesece si vom vede ca'sa Austriei cadindu in nepotintia. (Subscrisu:) *S. Türr.*

Bucuresci, 27. maiu 1863.

Se fi uitatu, generare, de acestu apelu alu d-tale? Era deca n'ai uitatu, ce insemnaza, atunci cele ce scrii astadi in diarile Ungariei, unde in locu de perfecta egalitate nationale, ce pretindeai in apelu, vorbesci de o unica nationalitate politica, adeca cea unghuresca in tota Ungaria si Transilvania; in locu de independentia constitutionale a Transilvaniei, ce proclamai in apelu, astadi nu recunosci in acesta tierra de catu municipie si districte ale Ungariei; si in locu se combati pe advocatulu Deak si ai lui, a carui strimta, sofisticata si perniciosa politica atatu mi-o injurai nu numai la 1863, dar si dupa acea, astadi ne inviti de a lua in considerare proiectulu de nationalitati alu acestui fatalu advocatu, proiectu cu multu mai insensutu decatu chiar acelu alu lui Kerkapolyi-Horvath! Nu cumva vei dice si d-ta, generare, ca demnulu d-tale colegu Klapka, ca imprejurarile s'au schimbatu, si cu aceste v'ati prefacutu si d-v! Tempora mutantur et nos mutamur in illis. Adu-ti a minte, generare, de ce'a ce mi diceai si-mi repetiai adesea ca advocatii uniti cu baronii Ungariei ducu la perire nemulu unghurescu. Nici odata n'asi fi creditu ca aveamu se te vediu odata, generare, abjurandu-ti credintiele si dandu mana de ajutoriu acestoru fatali advocati si baroni.

Salutare, fratia.

A. Papiu Ilarianu.

„Rom.“ Bucuresci, 7 novembre s. v. 1868.

VARIETATI.

De la Bucuresci primimu urmatorele: Gazetei Transilvaniei la Brasiovu. Scirea trista despre tirire a autoriloru pronunciamentalu la temntia si darea in judecata a tuturor subscritoriloru lui, misca adencu pre Romanii din Romania libera; ei li ureza inima, barbatia intru aperarea causei nationale; suferintiele celor persecutati vor lua capetu, ele vor fi incoronate de triumfulu causei celei

drepte. Se traiasca Transilvania libera se independente de Ungaria! Onore sempiterna celoru ce suferu pentru independentia ei. A. Papiu Ilarianu. — Basiliu Maniu. — Adv. Patriciu. — Sim. Mihali. — I. Fauru. — Olteanu. — Varonu. — Caianu. — Petricu. — Stoianu. — Tacitu. — Precupu. — Crisanu. — Bageru. — Mironu. — Festeu. — Oresanu. — Bratescu. — Manfi. — Muntenescu. — Silvanu. — Andreasi. — Manole. — Tudoriu. — Moceanu. — Crainicu Popdanu. — Neagoe Chetianu. — Blasianu. — Cetatianu. — Romanescu. — Stinghe. — Carboneu. — Axentie. — Ratiu. — Covanu. — Martianu. — Comsia. — Drocii. — Corviniu Frumosu. — Vancea. — Strimbu. — Ionescu. — Orghidanu. — Bogdanu. — Dorcia. — Urmédia inca 136 de subscieri. NB. Acesta telegrama s'a expeditu in 30/10 la 10 ore, 30 minute dupa mediadi sub nr. 6586, inse vrasmasii seculari ai natiunii nostre, o confiscara la Brasiovu sub pretestulu de nimicu, ca lovesce integritatea Statulu Ungurescu. — Impartasitio cu cati numai veti poté.

Fiindu ca se apropria finirea soroculu la prenumeratiunea protocolulu si acteloru Congresulu nostru nationalu romanu bisericescu; cea ce s'au prefipitu cu 1 fl. va pentru aceea se face cunoscutu acum ca dupa 1-lea Decembre a. c. pretiulu unui exemplariu din protocolulu si actele Congresulu va costá 1 fl. si 50 cr. v. a. Sabiiu, 9 novembre 1868. Directiunea tipografiei archidiececane. „T. R.“

„Gazzetta Piemontese“ scrie: O minune in Torino. — este unu diurnalu ce se da gratis... pre o luna de dile. Acestu diurnalu e „L'Unità Cristiana“. Lun'a gratuita va fi dicemvire ce vine. Pentru spedare se va respunde numai franghi'a postală. Se trimite gratis tuturor societatorulu de lucratori, cabinetelor de lectura, farmacistiloru, cafeleloru si stabilimentelor publice din Italia si strainetate. Cei ce o vor cere, au se se adreseze la casa editrice Biagio Moretti in Torino. Dupa o luna de dile, cei ce vor pofti vor aboná. „Din parte-ne am facutu atenti pre cetitorii nostri cari se ocupa si de lectur'a italiana, ca acesta foia contine lucruri pre bune politice, literarie, de morala etc. Desclinitu merita imbratisiare pentru caldur'a cu carea se ocupa de caus'a romaniloru desclinitu a nostra din Austro-Ungaria.

Diurnalulu francescu „Ilustratiunea“ publica portretulu si biografi'a dlui Ioane Eliade Radulescu, scrisa de Dora D'Istria.

Miscaminte natiunale la croato-serbi. Cunosculu eppu croatu Strossmayer fiindu in Belgradu a primitu — cum scrie „Novi Pozor“ — o adresa de aderintia de la

cetatiunii de frunte ai Belgradulu, numindu-lu: Mecenatulu alu Iugoslaviloru.

Foia umoristica „Üstökös“ face pre Napoleone negociatoriu de carte geografice. Brateanu se duce a cere globulu Romania dar, Napoleone n'are. (Unde e umorulu?)

Nicolau Zsiga sen., Elisabet'a Popovicu veduva lui Constantinu Nicoliciu, cu fiii si nepotii sei, Ladislau Popovicu cu soci'a sa nasc. Iuliana Papp, cu fiii si nepotii sei, — Nicolau Zsiga iun. cu soci'a sa Sofia Miatovicu, — Maria Zsiga cu sociulu ei Ioanu Poinariu cu fiii sei, — Anna Zsiga cu sociulu ei Nicolau Diamandi si cu fiulu lor, Agnesia Cosperda veduva lui Ioanu Totu cu fiii si nepotii sei, — veduva lui Petru Papp nasc. Maria Zsiga cu fiii si nepotii sei, facu cunoscuta cu anima dorerosa mutarca la cele eterne a

ANEI COSPERDA

soci'a lui Nicolau Zsiga sen.

a neuitatu credintiosei sale socie, a celei mai iubite mame, respective a mósiei si stramosiei, a scumpei loru sócre, a sorei si respective a cumnatei sale.

Repausata dupa o suferintia indelungata in alu 83-le anu alu vietiei, si in alu 51-le a treiei sale fericite casatorie, in 25 l. c.

Remasitiile pamentesci a fericitei se voru astruca dupa ceremoni'a besericea gr. or. in 26 nov. la 2 ore, dupa amiadi.

Spre a dá repausatei ultim'a onoro sunt rogati toti cunoscutii ei.

Orade-mare 25 nov. 1868.

Fia-i tieren'a usióra!!!

Publicatiune.

Fiindu ca amesuratu publicatiunii din „Albina“ nr. 111 din a. c. la 21 l. c. nu s'a potutu tiené siedintia in caus'a „Casinei romane din Temisiora“ pentru ca venisera pre putieni membri, — comitetulu respectivu este insarcinatu a publicá altu terminu pentru acelu scopu, si anume pe 8 dicemvire st. n. la 10 ore nainte de mediadi in locuint'a

rss. d. protopopu Mel. Dregheciu, rogandu pe toti cati se interesaza de acesta cauza ca se bine voesca a se infatisa.

Temisiora 25/11 1868.

Petru Cermena

ca presiedinte,

(1-2)

P. Rotariu

ca notariu.

Cursurile din 27 noemvre 1868 n. sér'a

(dupa aratare oficiale.)

	bani	marf.
Imprumutele de stat:		
Cele cu 5% in val. austr.	56-—	56-20
„ „ contributiunali	60-80	61-—
„ „ noue in argint	96-—	96-50
Cele in argint d. 1865 (in 500 franci) ..	74-—	—
Cele nationali cu 5% (jan.)	65-—	65-20
„ metalice cu 5%	58-90	59-10
„ „ maiu -nov.	60-60	60-80
„ „ 4 1/2%	53-—	53-25
„ „ 4%	47-—	47-50
„ „ 3%	35-25	35-75
Efekte de loteria:		
Sortiile de stat din 1864	104-20	104-40
„ „ 1860 1/4 in cele intregi ..	91-80	92-—
„ „ 1/2 separata	98-25	98-50
„ „ 4% din 1854	84-—	84-50
„ „ din 1839, 1/3	178-50	179-—
„ bancuel de credit	144-50	145-—
„ societ. vapor. dunarena cu 4% ..	98-—	99-50
„ imprum. princ. Eozterházy a 40 fl.	160-—	170-—
„ „ Salm a 20 ..	41-—	42-—
„ „ cont. Palffy a 20 ..	33-—	33-50
„ „ princ. Clary a 20 ..	35-50	36-50
„ „ cont. St. Genois a 20 ..	31-50	32-—
„ „ princ. Windischgrätz a 20 ..	21-—	22-50
„ „ cont. Waldstein a 20 ..	21-50	22-50
„ „ Keglevich a 10 ..	14-50	15-50
Oblegatiuni deasarcinatore de pamentu:		
Cele din Ungaria	77-75	78-—
„ Banatul tem.	76-—	76-—
„ Bucovina	69-—	69-50
„ Transilvania	72-50	73-—
Actiuni:		
A bancei nationali	684-—	686-—
„ de credit	243-20	243-40
„ „ scont	660-—	662-—
„ „ anglo-austriace	177-—	177-50
A societatei vapor. dunar.	551-—	553-—
„ „ Lloydulu	248-—	247-—
A drumulu ferat de nord.	200-50	201-—
„ „ stat	300-90	300-10
„ „ apus (Elisabeth) ..	176-—	177-—
„ „ sud	196-50	196-75
„ „ langa Tisza	163-—	163-50
„ „ Lemberg-Czernowitz ..	175-50	176-—
Bani:		
Galbenii imperatesci	5-59	5-60
Napoleond'ori	9-46	9-47
Friedrichsd'ori	9-25	9-30
Suverenii engl.	11-80	11-90
Imperialii ruseoci	—	—
Argintulu	117-35	117-50

Seidlitz-Pulver

MOLL.

Depositulu centralu de trimittere : Apotec'a la „Storch“ in Vien'a.

Spre luare a minte. Pe fie-care scutula de Seidlitz-Pulver d'alu meu si pe fie-care din hartiele ce invelescu dos'a este oficialminte imprimata a mea marca de precautiune.

Pretiulu unei scutule orig. sigilate o 1 fl. 25 cr. Indrumare in tote limbele. Acestu pulbere ocupa fara indoiela antaiulu rangu intre tote medicamintele pana acu cunoscutu de casa, prin actiunea lui extraordinaria, dovedita in tare multe casuri; precum multe mfi de scrisori de recunoscintia ce le avem din tote partile a marci imporatit' adaverescu ca s'au folotitu contra incuierii, nemistuirei si a oparirii, mai departe contra gârciloru, bólei de rerunchi, de nervi, palpitaru inimii, durerii nervose de capu, congestiunee de sange afectiuniloru artritice a membriloru, in fine contra inclinatiunii spre isteria, ipocondria, a gretiei s. a. si a efteuitu vindecare durabila.

Se afla deposito in Bucuresci: la I. Martinovici, la F. Ovesa; in Botosiani: la I. Schmelz, apotec. in Galati: la apotecarii M. Curtovich si I. A. Cikersky, la apotec'a de curte; in Giurgevo: la M. G. Binder; in Ibraila: la apotecarii S. R. Petsalis si Dr. C. C. Hepites, la A. Frischmann, apotecariu; in Iasi: la A. Jassinski; in Ruseci: la J. Mohos.

Prin firmele de susu se pote inca procurá

Adeveratu oleu de ficatu de chitu.

(Dorsch-Leberthran-Oel).

Soiulu celu mai curatu si folositoriu de untura medicinala din muntii Norvegiei.

Fie-care butelia, pentru a se doosebi de alte soiuri din ficatu. este provedita cu marca mea de precautiune.

Pretiulu unei butelie intregi, cu indrumare 1 fl. 80 cr.; o 1/2 de butelia 1 fl. v. a.

Adeveratu oleu de ficatu dechitu se folosescu cu celu mai bunu resultatu la bóle de peptu si de plamani, la scrofulu si rachitis. Vindeca cele mai invecchite bóle reumatice si de podagra, precum si esanteme.

Acestu soiulu carele este mai curatu si folositoriu intre tote oleurile de ficatu se castiga prin cea mai ingrigitoria adunaru si alegere de chiti (dorschisch), inse fara nici unu feliu de procesu chemicu „de óra-ce fluiditatea din stiola originala se afla in tocmai in acea stare primitiva, ne-slaba, precum a esitu nemedilocitu din man'a naturei.“

A. Moll, apotecariu si fabricantu de produse chemice in Vien'a.

Orarie eminente si bune.

DEPOSITULU DE ORARIE

avutu, renumitu de multi ani,

M. HERZ,

orologiaru orasianescu

Viena, Stephansplatz nr. 6

in dosulu curtei lui Zwettl ofere alu seu depositu mare de totu felulu de orarie, bine regulate cu garantia pe unu anu, cu pretiulu curentu. Pentru fie-care orariu regulatu se da garantia in scrisu.

Orarie portative de Genf

calitatea cea mai eminenta esaminata de c. r. imprimaria de bani.

Orarie pentru barbati,

de argintu:	fl.	de aur:	
unu Cylinder cu 4 rub.	10-12	Cylinder, aur nr. 3, 8 rub.	30-36
„ ou rub. d'auru d-sar.	13-14	„ cu fedelu de aur	37-40
Cylinder cu 8 rubini	15-17	Anker cu 15 rub.	40-44
„ cu doue fedele	15-17	„ mai fine, fed. d'aur	46-60
„ ou sticle cristale	15-17	„ cu 2 fedele	55-58
Anker cu 15 rub.	16-19	„ cu fedelu auritu 65, 70,	
„ mai fine cu fed. de arg.	20-23	80, 90, 100	120
„ ou doue fedele	18-22	„ sticla crist. fed. d'aur.	60-75
„ mai fine	24-28	Remontoirs fed. d'auru	100-130
„ engl. cu sticla cristalina	19-25	„ cu 2 fedele	130-180
Orariu Anker de armia, f. dup.	24-26	Orarie pentru dame,	
Anker Remontoir, fine se radica la urechia	28-30	de argintu:	fl.
„ cu 2 fed.	35-40	Cylinder, auritu, ser. d.	13-18
Remontoirs sticle cristal.	30-36	de aur:	
Anker Remontoirs de armia	38-45	cu 4 si 8 rub.	27-30
		cu 4 si 8 rub.	31-36
		emailate	36-40
		cu fedelu de aur	36-40
		email. cu diamante	42-48

Depositulu celu mai mare de

Orarie cu pendulu (Pendeluhren) fabricate proprie

cu garantiipe doi ani.

a se trago in fie-care di 9, 10, 11 fl.

„ totu la a 8. di, 16, 17, 18, 19, 20, 22 fl.

„ se bata la óra si la 1/2 30, 33, 35 fl.

Reperaturile se facu catu mai bine; insarcinari din strainetate se efteuza cu cea mai mare punctualitate trimittendu-se competint'a antecipative, ori postpendu-se de la posta; ce nu convine se primescu in schimb. Orarie, auru si argintu se primescu in schimb cu pretiurile cele mai inalte.

Trimittendu-mi-se pretiulu ori ca se primescu la urma de la posta, trimitu si in strainetate orarie, pentru a ge, si pentru cele ce nu se tienu trimitu banii indatu pe posta.

a se trage se repeteze la patraciu si la óra 48, 50, 53 fl.

Regulatori la luna 28, 30, 32 fl.

Inpachetarea pentru unu orariu d'acestei 1 fl. 50 cr.